

reflexion

De stora hälsohoten på sikt

»Är då fetma en icke smittsam sjukdom? Även beteenden kan anses vara smittsamma.«

En artikel i New England Journal of Medicine (16 nov, 2011) behandlar en »katastrof i ultrarapid«, som WHO:s generaldirektör har uttryckt det. 192 nationer var representerade i september i år när FN ordnade ett möte för att diskutera det ökande problemet med »icke smittsamma sjukdomar«. 2008 dog 36 miljoner människor i världen av sådana sjukdomar, framför allt i hjärt-kärlsjukdomar och cancer.

I stor utsträckning innebär dessa sjukdomar en förtidig död och ofta en lång sjukdomsperiod före dödsfallet. Detta gäller inte minst i utvecklingsländer, som ser en snabb förändring parallellt med tilltagande västerländsk livsstil. Kostnaderna är astronomiska, inte minst då de till stor del drabbar människor i yrkesverksam ålder. Däremot är förebyggande åtgärder inte särskilt dyra. WHO har beräknat kostnaden för rökavvänjning i låg- och medelinkomstländer till under 3 kronor per person och år.

I Sverige har vi effektivt fått bukt med de allvarligaste vanliga infektionssjukdomarna, och icke smittsamma sjukdomar har sedan länge varit det stora hälsoproblemet. Vi har i otillräcklig utsträckning lyckats med prevention på populationsnivå. Som framgår av veckans nummer ökar fetman kraftigt även i Sverige. Är då fetma en icke smittsam sjukdom? Även beteenden kan anses vara smittsamma. Familjär, etnisk och social anhopning av fetma är med all säkerhet inte så mycket genetisk till sin karaktär utan till stor del en följd av personlig påverkan via kost och motionsvanor. För individen kan operation vara en hjälp vid fetma, men för folkhälsan är det mycket viktigare med goda vanor tidigt. Inte minst föräldrar och skola har här ett stort ansvar.

Jan Östergren
medicinsk huvudredaktör
jan.ostergren@lakartidningen.se

Foto: Göran Segeholm

Temat i år på medicinska riksstämman i Stockholm var säkrare vård. Bland besökarna fanns också vårdhunden Livia av rasen labradoodle. **AKTUELLT** Sidan 2550

signerat

2547 Tro och/eller vetande? *Thomas Flodin*

reflexion

2543 De stora hälsohoten på sikt
Jan Östergren

It debatt

2548 Neuropsykiatriska sjukdomar: Vårt århundrades största utmaning för hälsovårdande myndigheter *Rigmor Stain, Gergö Hadlaczy, Vladimir Carli, David Titelman, Danuta Wasserman*

Läsarkommentarer

aktuellt

2550 Peter Pronovost startade tredje världskriget

2552 Sjukdomsförebyggande metoder »ingen arbetsmiljöfråga«

»Prioriteringar av kroniskt sjuka bör vara en kvalitetsindikator i primärvården«

2554 »Vattennivån måste höjas, annars kommer sjukhusen fortsätta köra på grynnorna«

2555 Skrivartävling utvecklar unga läkare

2556 Patienterna nöjda med sjukhusmaten

Rött = läkare även i Stockholm

2557 Allvarliga problem vid sjukhuset i Varberg

medicinsk kommentar

2558 Sverige bör införa obligatorisk folysraberikning. Cancerrisk inte övertygande visad – profylax mot neuralrördefekt väger tyngre *Margaretha Jägerstad*

nya rön

2560 Felveckat protein funnet vid alla former av ALS *Karin Forsberg*

Bra resultat av tidig levertransplantation vid alkoholhepatit *Anders Hansen*

2561 Ingen ökad kardiovaskulär risk vid behandling för ADHD *Anders Hansen*

Även begränsat alkoholintag ökar bröstcancerrisken *Anders Hansen*

Fetma är en av de mest paradoxala och svårbehandlade sjukdomarna i dagens sjukvård. Sjukdomen leder till ökad risk för psykisk ohälsa, social dysfunktion, ökad sjuklighet och förtidig död. Sidorna 2565–2597

Foto: Anna Molander/Scanpix

2562 Vanskligt värdera läkares professionalism *Karin Sundström*

Klart ökad livslängd hos brittiska HIV-patienter *Karin Sundström*

Klinik och vetenskap
2565–2597: **Tema Behandling av fetma**
2565 Fetma ger vården en tuff utmaning *Claude Marcus*

2566 Alarmerande siffror för övervikt och fetma i Sverige och världen
Martin Neovius, Finn Rasmussen

2570 Obesitaskirurgi eller sagan om den fula ankungen *Torsten Olbers*

2574 Accelererande utveckling av obesitaskirurgi i Sverige *Ingmar Näslund*

2578 Lång väg mot framgångsrik läkemedelsbehandling av fetma
Stephan Rössner

2581 Beteendemodifikation – enda rimliga terapin vid fetma hos barn och vuxna *Paulina Nowicka, Claude Marcus*

2586 Mandometermetoden hjälper överviktiga styra sitt matintag *Cecilia Bergh, Modjtaba Zandian, Ioannis Ioakimidis, Sigbritt Werner, Barbro Olofsson, Per Södersten*

2590 Allt fler kommersiella aktörer erbjuder viktminskning via nätet
André Heikius

2594 Från kaos till ordning med handlingsprogram mot fetma *Ulf Angerås, Gerhard Brohall, Björn Fagerberg, Cecilia Björkelund, Helén Lantz, Hans Lönnroth, Kaj Stenlöf*

debatt och brev

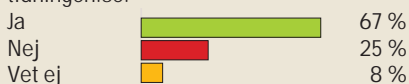
2598 Korsstygnbroderier och premenstruella besvär *Annika Forssén, Helene Ekström, Lars Englund, Birgitta Hovelius, Jan Håkansson, Göran Sjönell*

2599 Nya principer från amerikanska barnläkarföreningen: Utredningen av små barn med njurbäckeninflammation behöver förnyas *Kjell Tullus*

webbfrågan:

Upplever du vårdgaranti som ett arbetsmiljöproblem?

Se Klinik och vetenskap nr 48, sidan 2501, och förhandspublicerad artikel på Lakartidningen.se.

196 hade svarat den 5 december kl 11.00.

KULTUR Napoleon hade en skeptisk inställning till läkekonst men gillade att umgås med doktorer. Sidan 2602

2600 Oroande användning av anti-VEGF-terapi hos prematurfödda *Anna-Lena Hård, Ann Hellström*

2601 Skolmat – för lite folat? *Bo Norberg*

Autism = bofink? *Bror Gärdelöf*

kultur

2602 Kejsaren trodde inte på medicinen – bara på läkare *Anders Källgård*

2605 Kamp i 30 år för en värld utan kärnvapen *Gabor Hont*

2606 **lediga tjänster**

2608 **platsannonser**

2621 **meddelanden**

2622 **information från läkarförbundet**

endast på webben

Fler artiklar på Lakartidningen.se

bloggcitatet:

»Blåddrar i häftet lite mer och upptäcker många fler intressanta föreläsare ... aj då, kommer nog bli tvungen att försöka kлона mig till den här riksstämman också...«

*Gästbloggare Mihai Radulescu
Lakartidningen.se den 30 november*

Vetenskapliga artiklar har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40
Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)
Webb: Lakartidningen.se
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se
fornamn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör
Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Karin Bergqvist 08-790 34 91

Tf medicinsk redaktionschef
Anne Brynolf 08-790 34 87

Webbchef
Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonsdirektör
Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer
Jon Ahlberg, docent (patientsäkerhet)
Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent (psykiatri)
Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)
Mikael Hasselgren, med dr (allmänmedicin)
Lena Marions, docent (obstetrik/gynekologi och pediatrik)
Louis Riddez, docent (kirurgi)
Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat
Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi
Yvonne Bäärnhielm 08-790 34 74

Produktion
Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
Mats Kardell (IT) 08-790 33 38
Bo Svensson (IT) 08-790 33 19

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion
Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81
Doris Francki (medicinsk redigering)
08-790 34 67
Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10
Sara Holfve (AD) 08-790 34 63
Jarl Holmén (medicinsk terminologi, korrektur) 08-790 34 64
Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80
Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78
Ewa Knutsson (medicinsk redigering)
08-790 34 83
Jan Lind (debatt) 08-790 34 84
Michael Lövtrup (reporter) 08-790 35 26
Marie Närlid (reporter) 08-790 34 29
Madeleine Ramberg Sundström (redigering)
08-790 34 82
Birgit Wilhelmson (medicinsk redigering)
08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning
Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator)
08-790 34 95
Irene Balsam (annonservice) 08-790 34 90
Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06
Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03
Vivan Streng (annonservice) 08-790 34 73

Prenumerationsavdelningen
Hélène Engström 08-790 33 41
pre@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB
Håkan Wittgren (vd)

TS-kontrollerad upplaga: 41 600 ex
ISSN: 0023-7205 (pappersutgåva)
1652-7518 (webbupplaga)

Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

organ för **Sveriges läkarförbund grundad 1904**
